

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Київ

21 листопада 2019 року

№ 61-рк

Акціонерному товариству «Укртрансгаз»

Акціонерному товариству «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»

Товариству з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України»

Про здійснення заходів, спрямованих на розвиток конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції

Антимонопольний комітет України, розглянувши подання Департаменту досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства від 15.11.2019 №128-01/4459-П,

ВСТАНОВИВ:

- (1) Правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, визначаються Законом України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).
- (2) Ринок природного газу функціонує на засадах вільної добросовісної конкуренції, крім діяльності суб'єктів природних монополій, та за принципами, зокрема: недопущення та усунення обмежень конкуренції, спричинених діями суб'єктів ринку природного газу, у тому числі суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання державної форми власності (пункт 7 частини першої статті 3 Закону).
- (3) Діяльність з транспортування природного газу здійснюється оператором газотранспортної системи (далі – Оператор ГТС), яким згідно зі статтею 1 Закону є суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із

транспортування природного газу газотранспортною системою на користь третіх осіб (замовників).

- (4) Акціонерне товариство «Укртрансгаз» (далі – АТ «Укртрансгаз») здійснює діяльність з транспортування природного газу трубопроводами відповідно до ліцензії серії АЕ №194511, виданої Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, постановою від 28.02.2013 № 211.
- (5) **Отже, АТ «Укртрансгаз» є Оператором ГТС.**
- (6) Постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 840 «Про відокремлення діяльності з транспортування природного газу та забезпечення діяльності оператора газотранспортної системи» визначено, що товариство з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» (далі — ТОВ «Оператор ГТС України») має право подати до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), запит на сертифікацію Оператора ГТС, та затверджено план заходів з виконання вимог щодо відокремлення і незалежності Оператора ГТС, який передбачає ймовірність того, що з 01.01.2020 функції Оператора ГТС виконуватиме ТОВ «Оператор ГТС України».
- (7) **Тобто, після прийняття НКРЕКП остаточного рішення про сертифікацію та видачі ТОВ «Оператор ГТС України» ліцензії на транспортування природного газу, ТОВ «Оператор ГТС України» виступатиме Оператором ГТС.**
- (8) Частиною першою статті 5 Закону України «Про природні монополії» передбачено, що відповідно до цього Закону регулюються сфери діяльності суб'єктів природних монополій, зокрема транспортування природного і нафтового газу трубопроводами.
- (9) АТ «Укртрансгаз» є суб'єктом природної монополії на ринку послуг транспортування природного газу магістральними трубопроводами, є єдиним суб'єктом господарювання, який може надавати зазначену послугу на території України на момент надання цих рекомендацій, та має ознаки монопольного (домінуючого) становища на відповідному ринку. Після отримання ТОВ «Оператор ГТС України» ліцензії на транспортування природного газу трубопроводами та здійснення заходів, передбачених Планом заходів з виконання вимог щодо відокремлення і незалежності Оператора ГТС, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 № 840, ТОВ «Оператор ГТС України» матиме ознаки монопольного (домінуючого) становища на вказаному ринку.
- (10) Транспортування природного газу здійснюється на підставі та умовах договору транспортування природного газу в порядку, передбаченому кодексом газотранспортної системи та іншими нормативно-правовими актами (частина перша статті 32 Закону).
- (11) Кодекс газотранспортної системи повинен містити, зокрема, правила фізичного і комерційного балансування з урахуванням основних принципів, визначених статтею 35 цього Закону (частина друга статті 33 Закону).
- (12) Правила балансування повинні бути справедливими, недискримінаційними, прозорими та обумовленими об'єктивними чинниками, мають бути засновані на ринкових принципах та створювати економічні стимули для балансування обсягів закачування і відбору природного газу самими замовниками. Розмір плати за небаланси замовників визначається виходячи із обґрунтованих та реальних витрат Оператора ГТС, пов'язаних із здійсненням балансування (стаття 35 Закону).
- (13) Відповідно до пункту 4 глави 1 розділу I Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493 (далі – Кодекс ГТС), доступ суб'єктів ринку природного газу до газотранспортної системи здійснюється

на принципах, зокрема, відповідальності всіх суб'єктів ринку природного газу за дотримання правил балансування, встановлених цим Кодексом, зокрема в частині сплати та одержання плати за добовий небаланс та плати за нейтральність балансування, для забезпечення найбільш ефективної торгівлі природним газом.

- (14) Згідно з пунктом 5 глави 1 розділу I Кодексу ГТС:

номінація - попереднє повідомлення, надане замовником послуг транспортування Оператору ГТС, стосовно обсягів природного газу, які будуть подані замовником послуг транспортування протягом доби до газотранспортної системи в точках входу та відібрані з газотранспортної системи в точках виходу;

алокція - обсяг природного газу, віднесений Оператором ГТС в точках входу/виходу до/з газотранспортної системи по замовниках послуг транспортування (у тому числі в розрізі їх контрагентів (споживачів)) з метою визначення за певний період обсягів небалансу таких замовників;

договір транспортування - договір, укладений між Оператором ГТС та замовником послуг транспортування природного газу на основі типового договору транспортування природного газу, затвердженого Регулятором, згідно з яким Оператор ГТС надає замовнику одну чи декілька складових послуг транспортування природного газу на період та умовах, визначених у такому договорі, а замовник послуг транспортування оплачує Оператору ГТС вартість отриманих послуг (послуги);

замовник послуг транспортування - юридична особа або фізична особа - підприємець, яка на підставі договору транспортування, укладеного з Оператором ГТС, замовляє одну чи декілька складових послуг транспортування природного газу;

небаланс - різниця між обсягами природного газу, поданими замовником послуг транспортування для транспортування на точці входу, та відібраними замовником послуг транспортування з газотранспортної системи на точці виходу, що визначається відповідно до алокації;

плата за добовий небаланс - це сума коштів, яку замовник послуг транспортування сплачує або отримує відповідно до розміру добового небалансу.

- (15) Відповідно до частини першої статті 32 Закону та пункту 1 глави 3 розділу I Кодексу ГТС, послуги транспортування природного газу газотранспортною системою надаються Оператором ГТС суб'єктам ринку природного газу на підставі договору транспортування природного газу та згідно з умовами, визначеними в цьому Кодексі, в межах договірних потужностей та підтверджених номінацій.
- (16) Відповідно до пункту 1 глави 2 розділу XI Кодексу ГТС замовники послуг транспортування природного газу подають номінацію Оператору ГТС на газову добу (D) не пізніше ніж до 13:00 UTC (15:00 за київським часом) години для зимового періоду та 12:00 UTC (15:00 за київським часом) години для літнього періоду газової доби (D-1).
- (17) Оператор ГТС повинен повідомити замовника послуг транспортування природного газу про підтверджену номінацію транспортування природного газу згідно з номінацією, яка пройшла процес перевірки, до 15:00 UTC (17:00 за київським часом) години для зимового періоду та 14:00 UTC (17:00 за київським часом) години для літнього періоду газової доби (D-1).
- (18) Відповідно до абзаців першого та другого пункту 1 глави 2 розділу VIII Кодексу ГТС з метою забезпечення виконання зобов'язань замовника послуг транспортування щодо оплати послуг Оператора ГТС за договором транспортування природного газу замовник послуг транспортування зобов'язаний надавати Оператору ГТС фінансове забезпечення у випадках та відповідно до вимог, встановлених у цьому Кодексі, або

здійснити попередню оплату таких послуг на підставі договору транспортування природного газу.

- (19) Згідно з абзацами першим – п'ятим, одинадцятим, десятим пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу ГТС фінансове забезпечення виконання замовником послуг транспортування зобов'язань щодо оплати за вчинення дій з врегулювання добового небалансу обсягів природного газу, які подаються до газотранспортної системи і відбираються з неї, надається Оператору ГТС в одній або декількох з таких форм:
  - банківської гарантії;
  - передачі замовником послуг транспортування Оператору ГТС в якості фінансового забезпечення грошових коштів на підставі договору транспортування природного газу.
- (20) При цьому замовник послуг транспортування самостійно визначає форму свого фінансового забезпечення щодо всіх його фінансових зобов'язань перед Оператором ГТС з урахуванням вимог цієї глави. Інформація про розмір та доступний залишок фінансового забезпечення замовника послуг транспортування має відображатись та бути доступною такому замовнику на інформаційній платформі.
- (21) Рівень достатнього фінансового забезпечення повинен бути забезпечений замовником послуг транспортування природного газу не пізніше ніж за три години до кінцевого строку подання номінації або за три години до подачі реномінації.
- (22) **Тобто, замовники послуг транспортування при поданні номінації на газову добу (D) повинні забезпечити достатній рівень фінансового забезпечення та надати його Оператору ГТС не пізніше ніж до 12:00 за київським часом газової доби (D-1).**
- (23) Оператор ГТС перевіряє фінансове забезпечення замовника послуг транспортування щодо його достатності при поданні замовником послуг транспортування номінацій/реномінацій.
- (24) У випадку якщо на момент перевірки достатності фінансового забезпечення замовник послуг транспортування не надав фінансового забезпечення в необхідному розмірі, то Оператор ГТС відхиляє подані замовником послуг транспортування номінацію / реномінацію з підстав недостатності фінансового забезпечення. При цьому якщо замовник послуг транспортування є постачальником, Оператор ГТС вносить до Реєстру споживачів цього постачальника інформацію про припинення такому постачальнику через три дні (п'ять днів по споживачах, які належать до підприємств металургійної та хімічної промисловості) з дня відхилення номінації / реномінації статусу діючого постачальника для всіх його споживачів та одночасно інформує через інформаційну платформу відповідного оператора газорозподільної системи про відсутність у споживачів постачальника.
- (25) Згідно з абзацом десятим пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу ГТС вартість природного газу розраховується як добуток обсягу природного газу і маржинальної ціни придбання, яка визначається відповідно до положень розділу XIV цього Кодексу, та щоденно оприлюднюється Оператором ГТС на своєму веб-сайті.
- (26) При визначенні розміру фінансового забезпечення щодо оплати за вчинення дій з врегулювання добового небалансу не враховуються обсяги природного газу, які плануються до транспортування в рамках виконання спеціальних обов'язків, покладених на такого замовника, в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.
- (27) Пунктом 2 глави 6 розділу XIV Кодексу ГТС встановлено, що у випадку якщо сума подач природного газу замовника послуг транспортування природного газу за газову добу не дорівнює сумі відборів природного газу замовника послуг транспортування

природного газу за цю газову добу, вважається, що у замовника послуг транспортування природного газу є добовий небаланс і до нього застосовується плата за добовий небаланс.

- (28) Відповідно до пункту 8 глави 6 розділу XIV Кодексу ГТС для цілей розрахунку плати за добовий небаланс ціна, що застосовується (крім випадку обсягів небалансу, який виник у рамках виконання спеціальних обов'язків, в установленому порядку покладених Кабінетом Міністрів України на суб'єктів ринку природного газу на підставі статті 11 Закону), визначається як:
- маржинальна ціна продажу природного газу, якщо обсяг добового небалансу замовника послуг транспортування природного газу за газову добу є позитивним (тобто коли подачі замовника послуг транспортування природного газу протягом газової доби перевищують його відбори);
  - маржинальна ціна придбання природного газу, якщо обсяг добового небалансу замовника послуг транспортування природного газу за газову добу є негативним (тобто коли відбори замовника послуг транспортування протягом газової доби перевищують його подачі).
- (29) Відповідно до пункту 9 глави 6 розділу XIV Кодексу ГТС маржинальна ціна продажу та маржинальна ціна придбання природного газу розраховуються для кожної газової доби таким чином:
- 1) маржинальна ціна продажу є найменшим з таких значень:
    - найнижча ціна продажу будь-якого короткострокового стандартизованого продукту, стороною якого є Оператор ГТС, що відноситься до газової доби (D);
    - середньозважена ціна короткострокових стандартизованих продуктів за газову добу (D), зменшена на величину коригування;
  - 2) маржинальна ціна придбання є найбільшим з таких значень:
    - найвища ціна придбання будь-якого короткострокового стандартизованого продукту, стороною якого є Оператор ГТС, що відноситься до газової доби (D);
    - середньозважена ціна короткострокових стандартизованих продуктів за газову добу (D), збільшена на величину коригування.
- (30) Відповідно до пункту 10 глави 6 розділу XIV Кодексу ГТС з метою визначення маржинальної ціни продажу, маржинальної ціни придбання й середньозваженої ціни Оператором ГТС використовується інформація про операції, що відбуваються на торговій платформі¹, вибір якої погоджений Регулятором.
- (31) Відповідно до пункту 11 глави 6 розділу XIV Кодексу ГТС у випадку непогодження Регулятором відповідно до пункту 10 цієї глави торгової платформи маржинальна ціна продажу та маржинальна ціна придбання розраховуються для кожної газової доби таким чином:
- маржинальна ціна продажу визначається шляхом зменшення вартості природного газу, придбаного Оператором ГТС внаслідок отримання послуг балансування за цю газову добу, на величину коригування;

¹ Торгова платформа - це електронна платформа, функціонування та керування якою забезпечується оператором торгової платформи, котра використовується учасниками торгів для розміщення пропозицій про купівлю-продаж природного газу (включаючи можливість їх зміни або скасування), у тому числі для врегулювання небалансів (короткострокових коливань попиту та пропозиції) протягом газової доби (D), на якій реєструються укладені угоди купівлі-продажу природного газу та яка функціонує відповідно до правил та умов користування, визначених її оператором, з урахуванням вимог Кодексу ГТС; на якій оператор газотранспортної системи здійснює купівлю-продаж природного газу з метою забезпечення дій із врегулювання добових небалансів замовників послуг транспортування (пункт 5 глави 1 розділу I Кодексу ГТС).

- маржинальна ціна придбання визначається шляхом збільшення вартості природного газу, придбаного Оператором ГТС внаслідок отримання послуг балансування за цю газову добу, на величину коригування.
- (32) Відповідно до пункту 12 глави 6 розділу XIV Кодексу ГТС у випадку якщо відповідно до пунктів 9 - 11 цієї глави визначення маржинальної ціни продажу та маржинальної ціни придбання природного газу є неможливим, формування ціни здійснюється наступним чином:
- маржинальна ціна продажу визначається відповідно до ціни закупівлі природного газу Оператором ГТС, яка сформувалася протягом газового місяця (М-1), зменшеної на величину коригування;
  - маржинальна ціна придбання визначається відповідно до ціни закупівлі природного газу Оператором ГТС, яка сформувалася протягом газового місяця (М-1), збільшеної на величину коригування;
  - ціна закупівлі природного газу Оператором ГТС, яка сформувалася протягом газового місяця (М-1), публікується Оператором ГТС на інформаційній платформі та/або на його веб-сайті.
- (33) **Тобто, Кодексом ГТС передбачені різні методи розрахунку Оператором ГТС маржинальної ціни продажу та маржинальної ціни придбання природного газу.**
- (34) Оператор ГТС разом із наданням замовникам послуг транспортування інформації про їх добовий небаланс зобов'язаний повідомляти про застосований метод розрахунку маржинальної ціни придбання / продажу (пункт 13 глави 6 розділу XIV Кодексу ГТС).
- (35) За інформацією, оприлюдненою на веб-сайті АТ «Укртрансгаз»², встановлено, що у період з 01.03.2019 по 30.09.2019 маржинальна ціна продажу та маржинальна ціна придбання природного газу формувалася Оператором ГТС у порядку, визначеному пунктом 12 глави 6 розділу XIV Кодексу ГТС.
- (36) Починаючи з 01 жовтня 2019 року Оператор ГТС перейшов із місячного на щодобове визначення маржинальної ціни газу, відповідно до пункту 11 глави 6 розділу XIV Кодексу ГТС.
- (37) Інформація щодо маржинальної ціни продажу та маржинальної ціни придбання природного газу оприлюднюється на веб-сайті АТ «Укртрансгаз»³. **При цьому інформація про маржинальні ціни придбання та продажу природного газу на поточну та наступну газову добу на веб-сайті АТ «Укртрансгаз» відсутня.**
- (38) У випадку застосування методу розрахунку маржинальної ціни продажу та маржинальної ціни придбання природного газу відповідно до пункту 11 глави 6 розділу XIV Кодексу ГТС, вартість природного газу, придбаного Оператором ГТС в рамках надання йому послуг балансування за цю газову добу, має вирішальний вплив на формування маржинальної ціни природного газу.
- (39) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 36 Закону Оператор ГТС зобов'язаний розміщувати на своєму веб-сайті, зокрема, таку інформацію: перелік послуг, що надаються таким оператором, інформацію про тарифи та інші умови надання таких послуг, включаючи технічні умови для отримання доступу та приєднання до газотранспортної системи.
- (40) Згідно з пунктом 5 глави 1 розділу I Кодексу ГТС, балансування системи – діяльність, яка здійснюється оператором газотранспортної системи в рамках надання послуг транспортування, що полягає у врівноваженні попиту та пропозиції

² Доступно за гіперпосиланням: <http://utg.ua/utg/media/news/2019/10/operator-gts-vprovadyv-schodobove-vyznachennya-marzhynalnoi-tsiny-gazu.html>

³ Доступно за гіперпосиланням: <http://utg.ua/utg/business-info/price-tariffs.html>

природного газу у газотранспортній системі, що охоплює фізичне балансування⁴ та комерційне балансування⁵.

- (41) Згідно з пунктом 10 глави 1 розділу XIII Кодексу ГТС, Оператор ГТС, здійснюючи фізичне балансування, для забезпечення власної господарської діяльності (у тому числі для балансування, власних виробничо-технічних потреб, покриття витрат та виробничо-технологічних витрат) придбаває природний газ у власника природного газу (у тому числі у газовидобувного підприємства, оптового продавця, постачальника) на загальних підставах та ринкових умовах.
- (42) Відповідно до пункту 3 глави 3 розділу XIV Кодексу ГТС Оператор газотранспортної системи **вчиняє балансуючі дії шляхом купівлі та продажу короткострокових стандартизованих продуктів та/або використання послуг балансування**. Під час вчинення балансуючих дій оператор газотранспортної системи має дотримуватись, зокрема, таких принципів: балансуючі дії мають вчинятися **на недискримінаційній основі**; балансуючі дії мають ураховувати обов'язки оператора газотранспортної системи щодо **економічної та ефективної експлуатації газотранспортної системи**.
- (43) Послуги балансування мають бути закуплені у ринковий спосіб через прозору та недискримінаційну процедуру публічних закупівель відповідно до чинного законодавства (пункт 3 глави 5 розділу XIV Кодексу ГТС).
- (44) З метою здійснення балансуючих дій оператор газотранспортної системи може в якості контрагента проводити операції на торгових платформах (стаття 5 глави 3 розділу XIV кодексу ГТС).
- (45) При цьому ціна природного газу, придбаного Оператором ГТС у рамках надання йому послуг балансування, є важливою інформацією для формування маржинальної ціни природного газу, до якої прив'язаний рівень фінансового забезпечення, та складової послуг балансування наданих замовникам послуг транспортування.
- (46) Відповідно до частини сьомої пункту 3 глави 4 розділу XIV Кодексу ГТС, для цілей закупівлі короткострокових стандартизованих продуктів оператор газотранспортної системи може брати участь у торгах на торговій платформі.
- (47) Поряд із цим, за інформацією з відкритих джерел та оприлюдненою на веб-сайті Оператора ГТС⁶, АТ «Укртрансгаз» здійснює закупівлю у НАК «Нафтогаз України» значних обсягів природного газу за переговорною процедурою. Натомість інформація про закупівлі АТ «Укртрансгаз» послуг балансування відсутня в системі ProZorro (<https://prozorro.gov.ua/>). Отже, встановлення АТ «Укртрансгаз» маржинальної ціни не могло відповідати вимогам пункту 11 глави 6 розділу XIV Кодексу ГТС, оскільки послуга балансування не надавалася, що може призвести до понесення додаткових витрат замовників послуг транспортування, ущемлення інтересів таких суб'єктів господарювання та, як наслідок, до негативного впливу на стан конкуренції на ринках природного газу в цілому.
- (48) Варто зазначити, що до Антимонопольного комітету України надійшли заяви від окремих постачальників природного газу, зокрема, товариства з обмеженою

⁴ Фізичне балансування – заходи, що вживаються оператором газотранспортної системи для забезпечення цілісності газотранспортної системи, а саме, необхідного співвідношення обсягів природного газу, що фізично надійшли через точки входу, і обсягів природного газу, фізично відібраного з точок виходу.

⁵ Комерційне балансування – діяльність оператора газотранспортної системи, що полягає у визначенні та врегулюванні небалансу, який виникає з різниці між обсягами природного газу, що надійшли через точки входу, і обсягів природного газу, відібраного через точку виходу, у розрізі замовників послуг транспортування, що здійснюється на основі алокації.

⁶ Доступно за гіперпосиланням: <http://utg.ua/utg/media/news/2019/07/postavka-naftogazom-gazu-dozvolit-ukrtransgaz-timchasovo-virshiti-nadzvichajnu-situacyzu-na-gts.html>

відповідальністю «Львівгаз збут» від 16.10.2019 № 79701-а-7754-1019; товариства з обмеженою відповідальністю «Чернігівгаз збут» від 16.10.2019 № 14704-Сл-26481-1019; товариства з обмеженою відповідальністю «Київоблгаз збут» від 29.10.2019 № 417-Сл-16120-1019 (далі – Заявники).

- (49) За інформацією Заявників, несвочасне оприлюднення АТ «Укртрансгаз» інформації про маржинальні ціни продажу та маржинальні ціни придбання природного газу, а також відсутність на веб-сайті Оператора ГТС інформації щодо вартості природного газу, придбаного Оператором ГТС у рамках надання йому послуг балансування, може призвести до встановлення маржинальної ціни продажу та маржинальної ціни придбання природного газу та, відповідно, розміру фінансового забезпечення на необґрунтованому рівні та, як наслідок, до ущемлення інтересів замовників послуг транспортування.
- (50) **Враховуючи викладене, незрозуміле та несвочасне інформування замовників послуг транспортування про розмір маржинальної ціни купівлі та продажу природного газу (яке в подальшому без обґрунтованих пояснень може коригуватися Оператором ГТС) спричиняє непрозору та незрозумілу ситуацію щодо розрахунку та надання замовниками послуг транспортування достатнього розміру фінансового забезпечення, яке є необхідним для підтвердження номінації / реномінації, оскільки у випадку його відсутності Оператор ГТС має підстави відхилити (не підтверджувати) подані замовниками номінації/реномінації, та кінцевого розрахунку складових ціни послуг балансування, наданих Оператором ГТС.**
- (51) З метою недопущення вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції в діях Оператора ГТС при наданні послуг балансування, формуванні маржинальної ціни продажу та маржинальної ціни придбання природного газу та відповідно, розміру фінансового забезпечення для надання послуг транспортування природного газу, Оператор ГТС має здійснювати придбання природного газу в рамках надання йому послуг балансування із застосуванням ринкових та конкурентних механізмів, у спосіб, який забезпечує прозорість діяльності, вільний доступ та залучення великої кількості продавців, на торгових платформах, погоджених Регулятором.
- (52) Зважаючи на те, що частка НАК «Нафтогаз України» на загальнодержавному ринку первинної реалізації природного газу становить понад 60 %, здійснення продажу НАК «Нафтогаз України» природного газу на торгових платформах, погоджених Регулятором, сприятиме підвищенню ліквідності, розвитку оптового ринку короткострокових стандартизованих продуктів та, відповідно, могло б забезпечити створення ринкових цін на природний газ прозорим та конкурентним способом.

Враховуючи викладене, з метою розвитку конкуренції, усунення бар'єрів доступу на ринок природного газу, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись пунктом 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Антимонопольний комітет України надає такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Акціонерному товариству «Укртрансгаз», товариству з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» (з дати початку провадження діяльності з транспортування природного газу):

1.1. Ужити заходів щодо забезпечення своєчасного та належного оприлюднення на офіційному веб-сайті, доведення до відома замовників послуг транспортування природного газу інформації щодо переліку послуг, які надаються, тарифів, інших умов надання таких послуг, у тому числі:

–порядку розрахунку достатності фінансового забезпечення замовників послуг транспортування;

–порядку формування маржинальних цін закупівлі та маржинальних цін продажу природного газу;

–розрахунку плати за добовий небаланс,
які б надали можливість замовникам цих послуг забезпечити достатній рівень фінансового забезпечення для подання номінації / реномінації на відповідну газову добу, отримувати розрахунок кожної складової фінансового забезпечення та складових наданих послуг транспортування природного газу (плати за добовий небаланс).

1.2. Ужити заходів щодо переходу до використання інформації про операції, що відбуваються на торговій платформі, вибір якої погоджений Регулятором, при формуванні маржинальних цін закупівлі та маржинальних цін продажу природного газу й середньозваженої ціни та при розрахунку плати за добовий небаланс.

1.3. Ужити заходів щодо сприяння підвищенню ліквідності, розвитку оптового ринку короткострокових стандартизованих продуктів, зокрема при придбанні природного газу (у тому числі для балансування системи, покриття власних виробничо-технічних потреб та технологічних витрат), способом, який забезпечує прозорість, вільний доступ до інформації та залучення великої кількості учасників – суб'єктів ринку природного газу, у тому числі шляхом проведення операцій купівлі-продажу природного газу на торговій платформі.

2. Публічному акціонерному товариству «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»:

ужити заходів щодо сприяння підвищенню ліквідності, розвитку оптового ринку короткострокових стандартизованих продуктів способом, який забезпечує прозорість, вільний доступ до інформації та залучення великої кількості учасників – суб'єктів ринку природного газу при здійсненні продажу природного газу, у тому числі акціонерному товариству «Укртрансгаз» та товариству з обмеженою відповідальністю «Оператор газотранспортної системи України» (з дати початку провадження діяльності з транспортування природного газу) – на торгових платформах.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України у десятиденний строк з дня їх отримання.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ